

на наш погляд, може допомогти використання математичних ігор, головоломок, блоків Дьенеша і паличок Кюізенера, проведення занять математичного гуртка.

Список використаних джерел:

1. Кривошея Т. Взаємозв'язок образного і логічного мислення як шлях до гармонізації розумової діяльності дошкільників / Т.Кривошея // Імідж сучасного педагога. – 2015. - № 6(155) . – С. 25 – 27.
2. Кривошея Т. М. Умственное развитие детей старшего дошкольного возраста в процессе формирования элементарных математических представлений в контексте современных инноваций / Т. М. Кривошея// Социально-педагогическая и медико-психологическая поддержка развития личности в онтогенезе : сб. материалов международной научно-практической конференции, Брест, 15 – 16 апреля 2015 г. / Брест. гос. ун-т им. А.С.Пушкина ; редкол. Г. Н. Казаручик (отв.ред.), Т. В. Александрович, М. С. Ковалевич. – Брест : БрГУ, 2015. – С.138 - 141.
3. Немов Р. С. Психология : в 3 кн. К.3.: Психодиагностика / Р. С. Немов. – М. : Владос, 1998. – 632 с.
4. Плетеницька Л.С. Логіко-математичний розвиток дошкільників / Л.С. Плетеницька, К.Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПС, 2002. – 156, [2] с.
5. Щербакова К. Й. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку: навчальний посібник / К. Й. Щербакова, О. Г. Брежнева. – Мелітополь : Вид. буд. Мелітопольської міської друкарні, 2015. – 200 с.

КАЗКОТЕРАПІЯ – СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

О. Оля, здобувачі ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: А.В.Хіля, кандидат педагогічних наук, асистент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

FAIRYTALE THERAPY – MODERN TECHNOLOGY FOR FORMING A PERSONALITY OF CHILD

O.Oley, third-year students

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** В статті розглядаються питання використання сучасних технологій розвитку особистості дитини. Окрему увагу приділено ари-терапевтичним технологіям, зокрема – казкотерапії. Визначено окремі принципи та структуру використання казкотерапії вчителем початкової школи.*

***Ключові слова:** казкотерапія, арт-терапія, сучасні технології, особистість дитини.*

***Abstract.** The article discusses the use of modern technologies for the development of the child's personality. Particular attention is paid to ari-therapeutic technologies. Such as fairy-tale therapy. Determined the separate principles and structure of the use of fairy-tale therapy by the elementary school teacher.*

***Keywords:** fairy-tale therapy, art therapy, domestic technologies, child's personality.*

Система освіти України змінюється, постійно вдосконалюється відповідно до потреб сучасного інформаційного суспільства та міжнародних стандартів. Процеси, що впливають на освіту сьогодні визначають зміни в усіх сферах соціальної життєдіяльності людини. Проте, тенденцій розвитку нашого суспільства дозволяють констатувати «жорстоку конкуренцію в усіх сферах життя, що стає причиною «відставання» найбільш незахищених верств населення» [1, с. 93-94]. Зокрема це стосується дітей з інвалідністю.

Так, в умовах створення нової української школи пріоритетним питанням організації навчально-виховного процесу є формування інклюзивного освітнього середовища. Адже інклюзія передбачає особистісно зорієнтовані методи навчання, в основі яких лежить індивідуальний підхід до кожної дитини з урахуванням усіх її особливостей: здібностей, розвитку, типів темпераменту, статі, сімейної культури тощо [1, с. 94]. Окрім того, на сьогодні відбувається оновлення навчальних програм для початкової школи (1-4 класи), що були затверджені під час Колегії Міністерства освіти і науки (4 серпня 2016 року) наказом

Міністерства освіти і науки України №948 від 5 серпня 2016 року [2].

Відповідно до обговорення до законодавчих актів, як зазначають представники міністерства, було внесено наступні зміни:

- вчитель може самостійно визначати кількість годин для певної теми, в залежності від рівня засвоєння програми дітьми;
- першокласники не складатимуть обов'язковий тест в кінці року на читання, вчити таблицю множення;
- на уроках фізичного виховання скасовуються нормативи і команди;
- вчителям заборонено використання червоної ручки;
- діти мають писати лише олівцем тощо.

На нашу думку, пріоритетними для вчителів у новій реформі освіти є навчити дітей правильно викладати свої думки в усному і писемному мовленні – на папері, вміти переказувати зміст прочитаного, висловлювати власні емоції. Наприклад, у фінській системі дитина весь час, що проводить у школі, почуває себе вільно і, навіть під час уроків. Заняття для дітей розпочинаються о 9⁰⁰, а іноді о 9⁴⁵, що дозволяє дитині виспатися і тим самим зберегти здоров'я та гарне самопочуття. На день учні мають 3-4 уроки, що тривають приблизно 75 хвилин з кількома перервами. Дітей не перевантажують під час уроків, а також не дають домашніх завдань, оскільки всі завдання виконуються у школі. Екзаменів також немає. Такий підхід до організації навчання дозволяє вчителеві ефективно використовувати наявний вільний час.

Таким чином, в сучасній українській школі, де процес навчання стає більш гнучким, і дитину можна налаштувати не лише пояснюючи, що у школі добре, можна дізнатися більше цікавої інформації, знайти багато друзів, а й завдяки використанню інноваційних технологій розвитку особистості. Однією із таких технологій є арт-терапія.

Якщо в умовах чіткої структурованості класно-урочної системи такі технології можна було використовувати лише під час організованої дозвіллевої діяльності, то в умовах інклюзивного простору нової української школи вчитель і під час основних занять може формувати в дитини «додаткові життєві знання та досвід соціальної взаємодії через пізнання та усвідомлення існуючої в суспільстві системи нормативно-регулятивних установок, а також вміння самостійно усвідомити і прийняти власні ціннісні орієнтації» [3, с. 43]. Саме такий підхід до формування особистості дитини можна забезпечити завдяки використанню різних форми арт-терапії.

Як зазначає у своїх працях О.Деркач – «арт-терапія це технологія створення та використання різних творів мистецтва з метою передачі почуттів, та інших проявів психіки людини; це інструмент для дослідження і гармонізації тих сторін внутрішнього світу людини, для вираження яких слова не підходять» [4, с.7]. В арт-терапії активно використовуються живопис, малювання, ліплення, робота із казкою. Займаючись цими видами діяльності ми можемо позбавити дитину негативних думок, емоцій, вивільнити приховані переживання, звільнити її від агресії, навчити довіряти самій собі та вірити у свої можливості. Для вчителя, вихователя та батьків цікавими можуть бути арт-терапевтичні методи визначення рівня готовності дитини до школи, страхів пов'язаних зі школою, життям вдома та багато інших.

Найкращою технологією, на нашу думку, для використання у початковій школі є робота із казкою. Адже, як зазначає Н.Шувар: «казка – це образне зображення життєвих реалій. Дії що відбуваються в казках, відбуваються в реальному житті. За допомогою сюжетів казки дитина порівнює добрих та поганих героїв та їх вчинки». Окрім того авторка зазначає, що казкотерапія є способом об'єктивізації проблемних ситуацій, тобто за допомогою казки вчитель може створити особливу фантастичну атмосферу, що огортає дитину передчуттям дива та дозволяє вступити у боротьбу зі своїми страхами і вийти з неї переможцем, надає почуття впевненості та захищеності [5, с. 80].

Основним принципом казки є цілісний розвиток особистості, турбота про душу, зцілення казкою. Казкотерапія для вчителів є ніби «маленьким помічником», за підтримки

якого дитина, яка має проблему про яку не хоче розповідати, завдяки роботі із певною казковою ситуацією зможе її виявити та знайти рішення спільними зусиллями – дитини та вчителя чи психолога. Варто відзначити, що казкотерапію добре використовувати для дітей які проявляють агресію чи сором'язливі, невпевнені у собі чи здатні до брехні.

Терапевтична казка відрізняється від звичайної тим, що в терапевтичній дитина бачить головним героєм самого себе. Вчитель чи психолог складає казку про того чи іншого героя і пропонує дитині, для того щоб воно зрозуміла як вчинила та зрозуміла свої помилки. Під час розповіді такої казки дитина порівнює себе, свої вчинки і робить власні висновки. Така робота із казкою може проводитися декілька разів. Наприклад, для того щоб скласти казку із терапевтичним ефектом нам необхідно:

- чітко визначити питання, яке тривожить дитину;
- підібрати можливі шляхи його вирішення за допомогою персонажів;
- втілити у ролі головного героя риси поведінки та окремі ознаки, що притаманні дитині;
- знаходити в процесі казкової розповіді шляхи вирішення існуючої у дитини проблеми.

Також гарного результату набуде та казка, яку дитина складе самостійно без допомоги оточуючих.

На нашу думку, казкотерапія є чудовим «помічником» вчителів та психологів, за допомогою такої арт-терапевтичної технології ми можемо швидко та ефективно розв'язати проблему, яка турбує дитину. Допомогти дитині прожити разом із казкою «доросле» життя, попередити можливі проблеми у майбутньому та створити атмосферу довіри до світу, відчуття безпеки. Завдяки простоті у використанні пропонованої технології та порівняно легкої обробки результатів – казкотерапія є досить популярною не лише у роботі з дітьми, але й з дорослими.

Список використаних джерел:

1. Хіля А.В. Актуальні проблеми організації навчально-виховного процесу у школі I-III ступенів в контексті реалізації ідей інклюзивної освіти / А.В. Хіля // Традиції та інновації в практиці початкової школи : збірник наукових праць – Сімферополь : КІПУ, 2012. – С. 93-97.
2. Наказ Міністерство освіти і науки України від 5 серпня 2016 року №948 «Про затвердження змін до навчальних програм 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів» [Електронний ресурс] / Режим доступу : Пошукова система : «Верховна рада України : Законодавство» // zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi. – Назва з екрану.
3. Khilya A.V. Current issues of inclusive education in Ukraine / A.V. Khilya // The Ninth International Congress on Social Sciences and Humanities. Proceedings of the Congress (December 2, 2016). «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. – Vienna. 2016. – P. 40-45
4. Деркач О. О. Педагогіка творчості: Арт – терапія та казко терапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу : Навчально – методичний посібник / О.О. Деркач. – Вінниця, ВДПУ. 2009. – 95с.
5. Шувар Н.М. Казка як метод сучасної психологічної корекції для дітей старшого дошкільного віку / Н.М. Шувар // Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри: Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 червня 2014 р.). – Львів: Львівський інститут МАУП, 2014. – С. 79-83.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Н.Оніщук, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

***Науковий керівник: Л.В.Любчак, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)***

ORGANIZATION OF PROJECT ACTIVITY OF THE YOUNGER PUPILS IN THE CONTEXT OF THE IDEA OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

N.Onishchuk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)